

ՍԻՐՏԻՆ ԽԱԽԱՐԸ

(Գ. ԿԻՐ. ՄԵՆ. ՊՍՀՈՑ)

(Եփես. Գ. 17 — Ե. 14)

Այսպիսի հոգիով լեցուած և այդպիսի հրայր-
ներով ըզմակերպուող գործիչը, ի՛նչ որ ալ լինի
այլոց իր մասին ցոյց տուած վերաբերմունքը,
անխրդով քաջութեամբ կը դիմէ զէպի իր պար-
տականութեանց նպատակը: Անուշագիր՝ իր շուր-
ջը գոռացող տարփողանքի ծափերուն և անար-
գութեան ազմուկին, մինչդեռ սմանք կ'այգա-
նեն զինքը իրբն մոլորեցուցիչ մը և արհամարհ-
ուած անձանք մը, մինչ ուրիշներ կը պան-
ծացնեն իր անձը որպէս ճշմարտութեան առա-
քեալ և հանրահռչակուած զէմք, ինքը, իրարու
հակադիր զգացումներու այդ միտքին մէջէն,
առանց երբեք խտորորիւ, կը շարունակէ միայն
իր համբան, ամէնէն մահացուցիչ կոտորանքնե-
րուն մէջ իսկ անմահութեամբ լեցնելով միշտ իր
յոյսը, և ամէնէն վատեցուցիչ զառնութիւն-
ներու մէջ ալ պահելով շարունակ իր հոգեկան
զուարթութիւնը. ու այս ամէնը՝ շնորհիւ այն
զնայեցութեան թէ ուրիշ և գերազայն կարգի
մը պատկանող հարստութիւններ կան իր մէջը,
որոնք ոչ միայն իրեն, այլ աշխարհներու պիտի
բաւենին:

Ու գործէն ինքնին կը ծնի այն ասան խօսքը,
ինչպէս հրաշունչ հալցին ծոցէն վազող օսկի
հասանքը, կենդանի՝ և գործօն:

Բառեր չէ որ պիտի լսես դուն հիմակ անոր
մէջ, այլ ապրող զօրութիւններու մտերիմ մըր-
մունքը, որ կաթողին սիրոյ խանդաղատանքով
կ'ըսէ քեզի. « Լայնցու՛ր սիրող ինծի համար,
տե՛ղ տուր հոն ինծի »: Այլ ևս մէ՛ջը է իր ոգին,
ու մէ՛ջը տաղաւարուած հոգիիդ՝ սրտիդ խորա-
նէն է որ կը խօսի ան քեզի հայրական զգացու-
մի քաղցրութեամբ: Ու առաջին խրատը կամ
պատուէրը, զոր իր տէրը կ'աւանդէ քեզի, մար-
գարիտէ շարք մըն է գոհար սկզբունքներու: —
Խաչին սայլը պէտք չէ բարոյապէս տաքստե-
ոյթերու լծել. — Արդարութիւնը եւ անօրէնու-
թիւնը չեն կրնար մէկ գիծի վրայ դասուիլ. —
Աններկի է լոյսը խաւարով, այսինքն ճշմարտու-
թիւնը ստութեամբ համակշռել. — Եւ իր մի-
մի վրայ գրել օճալին անուրը. — Հաւատքը չի
պտղաբերի քարացած սիրտերու մէջ. — Կղծու-
թեան տունները չեն կրնար օթեան ըլլալ Սուրբ
Հոգւոյն...:

Մեհեանը, զոր աշխարհ իր բազմակերպ ներ-
գործութիւններովը կանգնած էր մէջը, հետզ-
հետէ կ'իջնէ՝ կը կործանի ահա իր խախտած հի-
մերուն վրայ, երևան բերելու համար բուն Սրբ-
բառերը, խիղճը, տաճար՝ որուն մէջ միայն կը
բնակի Ամենակալը:

— Արթնցնել խիղճը, լուսաւորելով զայն Աս-
տուծոյ զգացումովը: Ա՛յս է կենդանի քարոզու-
թեան նպատակը. ու ասոր կրնայ հասնիլ կեան-
քէն ծնած կենդանի խօսքը միայն:

Երբ սիրտը կը դատարկուի Աստուծոյ կեան-
քէն, այսինքն յաւիտեականութեան և երանու-
թեան խորհուրդը սնուցանող զգացումէն, զայն
շուտով կը լեցնեն ունայնամտութիւնը՝ տգի-
տութիւնը՝ անյուստութիւնը և իմացական կու-
րութիւնը, որոնք բարքերու հեթանոսացման ա-
մէնէն տխուր ախտաշաններն են: Հոգեկան ան-
կուծի այս վիճակին անխրդ վտանանքը կը լի-
նին միշտ անպարկեշտութիւնը և ապահուծիւ-
նը. վասնզի բարոյականի խանգարում ծնունդն
է ընդհանրապէս կրօնական մոլորանքի:

Ճշմարիտ բրիտանիան պէտք չէ ընալ իր ան-
ձին թոյլատրէ ինքնապաշտութեան ամէնէն ա-
ղէտաւոր այդ կերպը, որ մասն իսկ է հոգիին: Ասոր
համար, անիկա պէտք է Բրիտանիայի բոլոր
վերանորոգիչ զօրութեան լոյսով (— ճշմարտու-
թիւն Եփեսոսի —) պայծառացնէ իր էութիւնը.
պէտք է հոգիին ազդեցութեամբ գործող միտ-
քի քննութիւններով վերստուգումս կնխարկէ
իր խիղճը, օրէ՛ջ չնչէ իր անձին վրայէն նախ-
կին մեղապարտ կենցաղի ամբողջ հետքերը, և
բոլորովին իւրացնէ Աստուծոյ պատկերին համե-
մատ նորաստեղծուած տիպարին սրբութիւնն ու
արդարութիւնը:

Բայց ասոնք իր այն պարտականութիւններն
են, որոնք կը ծառայեն իր անձին շինութեան
համար միայն: Անիկա ունի զեռ ուրիշներ, որոնք
այլոց հետ իր մշակելիք յարաբերութեանց պայ-
մանները կը կազմեն, և ևս. ճշմարտախօսու-
թիւնը, հեղութիւնը, հաւատարմութիւնը և լեզ-
ուի մաքրութիւնը:

Այն գաղափարը թէ ամէնքս միութեան մը
մասերն ենք, իրբն Բրիտանիայի մարմնոյն, այսինքն
եկեղեցւոյ անդամները, զորս միեւնոյն հոգին կը
վարէ, պէտք է զգուշացնէ մեզ զերբ խաբե-
լու՝ միմեանց քառակու թերութիւնէն: Բարկու-
թիւնը ամէնէն մարդկային տկարութիւններէն
մին է, զոր գրեթէ անկարելի պիտի ըլլար ար-
գիլել. բայց անհնար չէ զէթ կարենլ զայն ևս
չթողուլ որ ծանր հետեանքներու յանգի: Պէտք
է թոյլ տալ որպէսզի ժամանակը, որ մեծագոյն
վարկեան է, կարենայ իր բաժնի ներգործու-
թեամբը շուտով խաղաղեցնել փոթորկած զգա-
ցումները — Գողութիւնը, որ ստանալու ընազ-
գին զեղծեալ ձեռն է, ամենազոհնիկ մոլութիւն
մըն է. իր բարոյականը անոր դէմ պատապարե-
լու համար, բրիտանիան պարտի իր մէջ մըշա-
կել՝ տալու ընազգը մաշտաւանդ, այս կերպով
միայն կարելի կ'ըլլայ խախտել նոր փորձու-
թիւնները և անկուծները, և հասնելալ թէ եր-
ջանկութիւնը առնելէն աւելի տալէն կուգայ —
ինչպէս ֆիդէլիտանին մէջ կեղտոտ լեզուեա աւ-
րուած ստամբքս կը նշանակէ, նայնպէս բարե-
յականին մէջ անմաքուր խօսքերը յայտարար

